

HIÁBA SIETTEM

Apám halála

G U L Y Á S J Ó Z S E F

Fölvartták nekem a fekete szalagot.

Ó, jaj,
gyászunkban nem osztozik az ég.

Jaj, jaj, te kék szemű fájdalom.
Hiába siettem.

Ez a tél, ez a tél mibe kerül.

Jaj, a karod, jaj, a vékony vállad,
fájdalmas tücsök-ember.
Cimbalmód a múzeumba vitték,
falnak fordították,
örökre megnémult.
Zúgtak benne
a Szelevényi erdő éhes varjai,
nap süttöt, jég hullt.
Liszt Ferenc, mondtad,
megrázva sörényedet.
Karod, mint egy éhező kisgyermeké.
Elestél a hazáért.

Itt állunk fölötted hóban és vízben,
a bánattól elázva.

Átkozott folyó,
ne tudjon soha megállni,
soha elapadni,
ne tudjon soha megállni.

Emlékszem küzdelmedre a vízzel,
ahogy ezer évig rád,
szívemre csavarodó fekete zászlóval.

Vizet vittél kebledben le a földbe,
levitted ő,
égett, rossz kabátomat,
nadrágom is levitted a mélybe.

Itt állunk fölötted sárban, vízben,
a bánattól elázva.

Hetes inged savanykás, mennyei
szagára emlékszem,
ahogy kihúztam a suglót alsó fiókját.

Megpörkölt kabátomban,
égett, rossz kabátomba csavarva
fekszel az idők mélyén.
Te csapzott hajú, jégvert,
a szakácsnők és
jószággondozók közt a lakodalomban,
az utolsó vacsorán,
hova néztél, mikor a gép
kattant, hova néztél
az utolsó fényképnél,
te földöntúli arc,
te drága, szomorú farkas,
szétrongyolt fejű bárány,
mire gondoltál,
mikor a mester elkattintotta gépét,
az utolsó fényképnél,
hova nézel utolsó fényképeden?
Szénporos nadrágomban,

megpörkölt szárnyú kabátomban
visszakerültél a földre.
Ó, a piros szegfűk égő vércseppjei
a januári fehér havon.

Hangszered felzúg a múzeumban.

Pici öregasszony,
olyan, mint a csipke,
sírása áthallik
három falon által,
három omló falon.
Elvinném, elvinném
virágnak kertedbe,
kormos hómezőből,
hármás hómezőből
gyökerét kivenném,
hófehér karjait
napban felsüttetném,
hullámos hó-haját
óvják árnyas szobák.
Megőszült a szíve
s minden haja-szála
urak asztalánál,
urak mosolyában.

Hányszor fogod megtenni az utat,
azt a néhány métert
bennem és velem újra
a kis keszegék közt a jeges vízben,
az apró, szálkás halak
közt, partot nem találva,
mert partot nem találtál.
Egy asszony várt haza akkor éjjel,
rosszakat álmodva
és forgolódva a szalmazsákon.
Azon az éjszakán
sokan furcsákat álmodtak.
Ó, jaj, ó, jaj, apám,

hány éve csináltad az utat
 ehhez a fulladáshoz!
 Lecsavart, pici fény virrasztott
 a kiskonyha asztalán,
 küszködve a sötéttel.
 Nem bírta hazaérni.
 A híd leszakadt köztünk.

12 lépésre hazádtól megfulladtál,
 az ég láttán,
 isten fagyos szeme előtt,
 akivel vitatkoztál.
 Ó, nagy, boros kitöréseid
 (felcsapnak hullámai).
 Nem tudtál véteni senkinek,
 ez tört ki néha belőled.
 Mondják, hogyan húztak ki
 a városból érkező emberek,
 apró halak voltak a zsebeidben.

Átkozott folyó,
 ne tudjon soha megállni,
 soha elapadni,
 ne tudjon soha megállni.

Ó, jaj, meztelen fekszel a földben,
 ahogy születél,
 a csillagtalan fekete földben.
 Nem tudtam segíteni,
 hogy fölmássz hazád partjaira.
 Elázok éjjelenként
 és megteszem mászva
 azt a tizenöt lépést a jeges árban,
 partot nem találtál,
 nem érek partot én sem.

Mért festetted, miért,
 fekete cipőd világos pertlijét
 korommal?

Ujjad végighúztad a kiskarikán.
A Magyar-akác
elégett sporhetodban,
aztán a sporhet is,
végül minden elégett.

Rossz kabátomban fekszel a földben,
szegény János,
Szegény Gulyás Oldal János.

Tudtad: igazság, megváltás nincs,
nincs Másvilág.
Mindent tudtál.

Nagyon is ki voltál karózva
ehhez a
felnagyított porszemhez, a földhöz.

(1970)